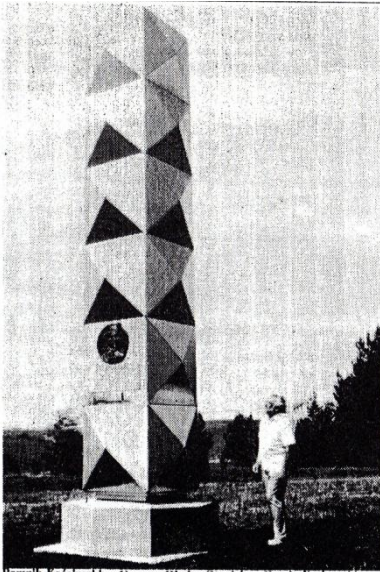




Ostoja-Kotkowski przy pracy



Pomnik Kościuszki w Cooma. Obok - Stanisław Ostoja Kotkowski.

Zdjęcie historyczne. Pomnik i S. Ostoja-Kotkowski. Z artykułu Romana Korbana „Ostoja-Kotkowski twórcą Pomnika Kościuszki w Australii.”



Medalion i tablica

JÓZEF STANISŁAW OSTOJA - KOTKOWSKI

1. Lata młodości.

Józef Stanisław Ostoja - Kotkowski urodził się 28 grudnia 1922 r. w Golubiu na Pomorzu. Pseudonim artystyczny Ostoja, używany na stałe z nazwiskiem, zaczerpnięty został z herbu rodzowego Kotkowskich. Na dwa lata przed wybuchem II wojny światowej, w 1937 roku, rodzina Kotkowskich przeprowadziła się do Przasnysza. Ojciec Stanisława, Stefan Kotkowski, był dyrektorem banku. Otrzymał zadanie zorganizowania przasnyskiej Komunalnej Kasy Oszczędności. Matka - Jadwiga Kotkowska tuż przed wybuchem II wojny światowej zajmowała się działalnością charytatywną. Organizowała pomoc w dożywianiu dzieci z ubogich rodzin. Po wojnie, w 1948 roku otrzymała kierownictwo Miejskiej Biblioteki Publicznej w Przasnyszu. Od 1 IX 1953 roku pracowała na stanowisku kierownika Biblioteki Powiatowej w Przasnyszu. W pamięci czytelników pozostała jako mądry i życzliwy doradca. Stanisław Ostoja-Kotkowski lata młodości spędził w Przasnyszu. Przed II wojną światową Stanisław uczęszczał do Gimnazjum w Przasnyszu. Ten okres wspomina koleżanka szkolna Stanisława Kotkowskiego, Irena Majewska: ... „W roku szkolnym 1937/38 byłam uczennicą III klasy Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Przasnyszu. Na początku roku szkolnego nasz wychowawca Bazyli Ogłoblin przyprowadził chłopca małego wzrostu, drobnego i ostrzyżonego na rekruta. Przedstawił go jako nowego kolegę, który przyjechał z rodzicami z Brodnicy i nazywa się Staś Kotkowski. Posadził go w pierwszej ławce, gdyż był najniższy w całej klasie. Był kolegą trochę przewrotnym, z kompleksem, z uwagi na mały wzrost. Poza tym stał w konflikcie z dziewczętami, bo na świetlicach nie chciały z nim tańczyć. Ale kiedy w okupację wydorósł i wyrósł raptownie do 1,80 cm stał się bardzo miły i uczynny dla wszystkich”. W okresie nauki w Gimnazjum w Przasnyszu duże wrażenie na Kotkowskim wywierał nauczyciel historii Jan Schwarz, który znakomicie wykładał swój przedmiot. Z języka polskiego,

Stanisław był bardzo nierówny, raz bardzo dobry, innym razem słaby. Uczył się języka łacińskiego i niemieckiego. Łaciny nie lubił, ale wziął się kiedyś i napisał bezbłędnie całe tłumaczenie. Zyskał ogromne uznanie w oczach wykładowcy B. Ogłoblina. Od wczesnej młodości Stanisław Ostoja Kotkowski ujawniał talenty artystyczne. Jako 12 letni chłopiec narysował bardzo trafnie karykaturę swojego ojca. Wówczas jego rodzice spostrzegli, że ma talent. Uczęszczając do Gimnazjum, lubił rysować na lekcjach w zeszytach. Był leworęczny. Na lekcji historii rysował mnie - wspomina Irena Majewska. Prof. Schwarz wyrwał kartkę z moją podobizną i powiedział: „Oj Kotkowski co z ciebie wyrośnie, jak ty nie uważasz na lekcjach, tylko bazgrzesz w zeszytach, z ciebie ludzie nie będą”... W 1939r. S. Kotkowski ukończył IV klasę Gimnazjum przasnyskiego, zdobywając tzw. „małą maturę”. Ojciec Stanisława, Stefan Kotkowski był w oflagu, więc syn musiał pracować na utrzymanie matki i młodszej siostry. Pracował w firmie budowlanej u Dicka, gdzie poznał mieszkającego wówczas w Przasnyszu, artystę malarza Olgierda Vetesco. Pobierał u niego lekcje malarstwa. Wiele się od niego nauczył zwłaszcza z teorii sztuki. O. Vetesco był realistą i malował zwykle w plenerze, najchętniej farbami olejnymi. Posługiwał się nimi swobodnie i miał świetne wyczucie koloru. Vetesco nadawał dużą rangę zagadnieniom kolorystycznym. Zwróciło to uwagę młodego Stanisława. Od tamtej pory inspiracja kolorem już zawsze towarzyszyła Kotkowskiemu. W wolnych chwilach S. Kotkowski kopiował dzieła słynnych mistrzów, reprodukował obraz Rembrandta „Człowiek w hełmie”. Malował domy, kościoł O O. Pasjonistów, polanę w Rostkowiaku (k. Przasnysza), rzekę Węgierkę, przepływającą przez Przasnysz. W Baranowie, Ostoja - Kotkowski namalował pierwszy obraz, który sprzedał aptekarzowi o nazwisku Stępień. Obraz przedstawiał kościół w Baranowie. Na stałe Stanisław Kotkowski pracował w zakładzie ślusarskim Królickiego. Praktyka w zakładzie mechanicznym przydawała się mu do końca. Również pracował jako kierowca, u niemieckiego lekarza powiatowego Bonka, ok. 3 lat. W czasie wojny należał do AK. Swoją funkcję kierowcy wykorzystywał do celów walki podziemnej. W nocy używał służbowego „Adlera” do przewozu łączników i granatów. Miał kontakty z grupą młodych ludzi związanych z Henrykiem Pszczółkowskim. Ludzie ci tworzyli miejscową organizację NSZ.



2. Okres okupacji.

W okresie okupacji hitlerowskiej, młody Stanisław nie mógł kontynuować nauki. Tajne nauczanie na terenie Przasnysza było od X 1939r. do 17 I 1945r., ale na poziomie szkoły średniej. Miał kontakty z grupą

młodych ludzi związanych z Henrykiem Pszczółkowskim. Ludzie ci tworzyli miejscową organizację NSZ. Odgłosy zbliżającego się frontu nasiliły represje niemieckie. Ostoja znalazł się w grupie zakładników. Później życie jego zostało wplecione w scenariusz wojenny powielany tysiąc razy, a więc transport, ucieczka na terenie Niemiec, dni pełne niepewności, wreszcie wolność po stronie okupowanej przez wojska amerykańskie. Ostoja - Kotkowski jest więc przedstawicielem pokolenia, któremu wojna ograbiała beztroską młodość.



3. Studia w Düsseldorfie.

Stanisław Ostoja - Kotkowski podczas pobytu w Niemczech postanowił zgłębić tajniki malarstwa i swoje kroki skierował do Akademii Sztuk Pięknych w Düsseldorfie. Stał przed komisją, która dostrzegła jego talent. Nie miał też większych problemów z językiem niemieckim, ponieważ uczył się go w przasnyskim gimnazjum, w Polsce. Kotkowski zdobył stypendium, a to pozwoliło mu utrzymać się przez okres studiów. Nie było łatwo uzyskać stypendium, gdyż na cztery miejsca było osiemdziesięciu kandydatów. Ostoja - Kotkowski studiował cztery lata w Akademii Sztuk Pięknych w Düsseldorfie, pod kierunkiem prof. Heuser i prof. Herelhaltz. Miał sporo kłopotów z profesorami, którzy surowo oceniali jego ekspresjonistyczne skłonności. W jednym z listów skierowanych stamtąd do matki Jadwigi Kotkowskiej (mieszkającej w

Przasnyszu do śmierci, czyli 29.III.1997r.), po obejrzeniu pierwszego w życiu spektaklu operowego napisał: „Będę malował muzykę” W tym czasie po raz pierwszy próbował „ilustrować” muzykę klasyczną. Wykonał setki rysunków. Studiował z ogromną pasją.

4. Emigracja.

Jeszcze wtedy gdy studiował malarstwo w Düsseldorfie, zastanawiał się, który kąt świata wybrać na nową ojczyznę: Amazonię, Afrykę, czy Australię. O wyborze zdecydowały po prostu finanse. Rząd australijski fundował emigrantom podróże. Tak więc Stanisław Ostoja - Kotkowski wyemigrował do Australii pod koniec 1949 roku.

5. Praca zarobkowa

Tuż przed przyjazdem do Australii Ostoja - Kotkowski zataił swój prawdziwy zawód i zamiast „artysta plastyk” w odpowiedniej rubryce kwestionariusza napisał „kierowca”. Po przybyciu do Melbourne pracował jako „stróż nocny” w fabryce cementu, później w restauracji przygotowywał kanapki. W dalszym ciągu chciał studiować i tym razem zapisał się do Wiktorianańskiej Szkoły Sztuk Pięknych, w Melbourne, jednocześnie zarabiając na życie, jako robotnik w porze nocnej. Następnie, nie dla sztuki lecz dla chleba zatrudnił się jako malarz elewacji domów przy kopalni węgla w Lake Creek. Pracował przez 7 dni w tygodniu i malował ściany - jak się domagano - na kremowo bądź na zielono. W końcu nie wytrzymał i wykorzystując nieobecność dyrektorów, pomalował ściany jednego z domów, używając - wspanialej w promieniach zachodzącego na pustyni słońca i inspirującej artystę - czerwieni. Nie wyrzucono go za to z pracy. Pracodawcom bardzo spodobał się ten pomysł. Od tego momentu nastąpił przełom w życiu artysty.

Niżej zamieszczam listę najważniejszych odznaczeń, wyróżnień Stanisława Ostoi - Kotkowskiego.

1957r. i 1959r. - Nagroda Cornella, Adelaide.

1960r. - Nagroda Royal South Australian Society of Arts na festiwalu.

1965r. - Nagroda Australijskiego Instytutu Filmowego za "Sound and Image" - pięciominutowy film skomponowany z obrazów elektronowych i baletu.

1966r. - Nagrodzony przez Churchill Fellowship Memorial za studia zamorskie.

1967r. - Nagroda "Excellence" A.F.I.A.P. w Bernie w Szwajcarii w dziedzinie fotografii.

1971r. - Nagrodzony przez Creative Arts Fellowship przy Narodowym Uniwersytecie Australijskim w Canberra.

1972r. - Wybór na członka Royal Society of Arts w Londynie.

1973r. - Wyjazd do USA finansowany przez Australian American Educational Foundation Travel Grant.

1976r. - Visiting Artist Fellowship Min. Sztuki w Wiktorii.

1976r. - Był przez kilka miesięcy w Prahran College of Advanced Education jako "Zaproszony Artysta".

VIII.1981r. - Międzynarodowe Centrum Biograficzne Cambridge, (Wielka Brytania), w uznaniu wybitnych osiągnięć, które zostały zarejestrowane w Międzynarodowej Encyklopedii Intelktualistów WHO.

XII.1981r. - Międzynarodowe Centrum Biograficzne Cambridge, Anglia.

Włączenie J. S. Ostoi - Kotkowskiego do Światowego Wydania Międzynarodowego Rejestru Profilów.

15.XI.1990r. - Odznaka "Zasłużony dla Kultury Polskiej".

23.I.1992r. - Królowa Elżbieta mianowała Stanisława Ostoję - Kotkowskiego Członkiem Ogólnej Kategorii Orderu Australii.

**30.XII.1996r. - nadanie imienia Ostoja - Kotkowskiego ulicy w Przasnyszu,
przez Radę Miejską w Przasnyszu.**